

8 M.
Rm. № 757.
H 5847. 8 A.

Eesti-ma rahwa

Kalender

ehk

Lõht = raamat

1879

aasta peale, pärast meie

Issanda Jesuse Kristusse sündimist.

Sel aastal on 365 päeva.

Tallinnas.

Trükitud J. H. Gresseli kirjadega.

Märkide selletamine.

 Noor = kuu.	 Täis = kuu.
 Esimene werend.	 Wiimne werend.
p. pärrast.	e. l. enne lõunat.
p. l. pärrast lõunat.	P. Pühha.

Aasta muutmised.

Kewwade hakkab 9. Paasto-kuu päwal, kello 1 e. l. Siis on päaw ja õ ühhe pikkused.
Eni hakkab 9. Jani-kuu päwal, kello 9 p. l. Siis on meil teigepikkem päaw.
Sügise hakkab 11. Mihkli-kuu päwal, kello 11 e. l. Siis on jälle päaw ja õ ühhe pikkused.
Talwe hakkab 10. Jõulu-kuu päwal, kello 5 e. l. Siis on meil teigelahhem päaw.

Jõulu- ja Wastla-päwa wahhel on: 7 nädalat.

Päwa- ja Kuu-warjutamised.

Sel aastal on kaks Päwa-warjutamist, agga möllemad meil nägematta.

Kuu saab warjutud 16. Jõulu-kuu päwal, kellu 6, 5 minutit pärrast lõunat.

— ENSV-TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

38166

Ajaarw sel aastal.

Pärrast meie kalli Jõhanda Jeesuse Kristuse sündimist on tännawo aasta	1879
Mailma lomifest	5828
Pärrast Kristusso tullemist Riimale	688
Pärrast Tallinna ülesehitamist	660
Et ramatuid hakkati trükkima	439
Pärrast Euternusse õige usso üleswõtmist	362
Pärrast wanna katko	222
Pärrast jedda, kui Toompä pölland	195
Pärrast sure nälja hakkatust Riia- ja Tallinna-maal	184
Pärrast Peterburgi linna ehitamist	176
Pärrast teist katko	169
Pärrast jedda, kui meie Ma Wenne-rigi wallits. alla sai	169
Pärrast Tartu sure koli allustamist	77
Et Gesti-maal priust kulutati	62
Pärrast meie sure armolise Keisri Herra Aleksander II. Nikolajewitsi sündimist	61
Et Eihwlandi-maal priust kulutati	59
Pärrast Zummalatenistust ue kiriku-seaduse järrel	45
Pärrast Krimmi sõda hakkatust	26
Pärrast jedda, kui Keisri Herra Aleksander II. hakkas wallitsema	25
Pärrast wiimse hinge kirjutust	21
Et Wenne-maal priust kulutati	18

Kaks ristifest (**) nädala päwa aru-numri ees tähendab, et on kiriku- ehk kromu-püha, mis kirikus pühitsetakse; üks ainus (*) tähendab, et on mälestuse püha, mis kirikus ei pühitseta, aga mil tohut ja tooli ei peeta.

Januarius.

Kristusse ümberleikamisest. Euf. 2, 21.

**1 Esmasp.	Neäri pääw	
	Nita Jummal!	Kange
2 Teisip.	Abel, Set	
3 Keßknäd.	Enok	 0, 41' p. l.
4 Neljap.	Metusala	
5 Nede	Simon	külm.
**6 Laup.	3 Kunninga P.	

Jesüs 12 aastat wanna. Euf. 2, 41—52.

7 Pühhap.	1 P. p. 3 K. P.	Tuisosed
8 Esmasp.	Erart	
9 Teisip.	Peatus	ilmad.
10 Keßknäd.	Paawli pääw	 1, 30' p. l.
11 Neljap.	Swraim	
12 Nede	Rein	Tuul
13 Laup.	Hilarius	

Pulmad Kana-liinas. Ioan. 2, 1—11.

14 Pühhap.	2 P. p. 3 K. P.	ja
15 Esmasp.	Dirik	
16 Teisip.	Risbert	lumme=

Neäri-kuu.

17 Keßknäd.	Tönnise pääw	saddo.
18 Neljap.	Uksel	 1, 24' p. l.
19 Nede	Sara	
20 Laup.	Waab. Sebast.	Wägga

Pealikust Kapernauma-liinas. Matt. 8, 1—13.

21 Pühhap.	3 P. p. 3 K. P.	külmad
22 Esmasp.	Madlena	ja
23 Teisip.	Lotta	wahhel
24 Keßknäd.	Timoteus	lumme=
25 Neljap.	Paawli ümb.	saosed ja
26 Nede	Polikarpus	 3, 21' e. l.
27 Laup.	Krisostom	

Wina = mäest. Matt. 20, 1—16.

28 Pühhap.	9 P. e. K. ül. P.	tuulsed
29 Esmasp.	Samuel	
30 Teisip.	Ndelgund	päwad.
31 Keßknäd.	An	

1. kuu p. pääw tõuseb kell 8, 50 min., wereb kell 3, 29 min.
 11. " " " " 8, 33 " " " 3, 52 "
 21. " " " " 8, 11 " " " 4, 18 "

Februarius.

1 Neljap.	Pirit	 8, 33' p. l.
*2 Nede	Küünla pääw	
3 Laup.	Hanna	Parras

Külwi mehhest. Euf. 8, 4—15.

4 Pühhap.	8 P. e. K. ül. P.	külm.
5 Esmasp.	Agata	
6 Teisip.	Lora	Behmed
7 Keisnäd.	Rikkart	ilmad
8 Neljap.	Salomon	ja
*9 Nede	Polli	 5, 42' e. l.
*10 Laup.	Kolastika	

Pimmedast te äres. Euf. 18, 31—43.

11 Pühhap.	Vaasto Pühha	lumme=
12 Esmasp.	Eulalia	saddo.
13 Teisip.	Wastla pääw	
14 Keisnäd.	Tuhka pääw	Selged
15 Neljap.	Wauština	päwad

Küünla-kuu.

16 Nede	Jula	
17 Laup.	Konstantzia	 9, 27' e. l.

Kristust kiusatakse. Matt. 4, 1—11.

18 Pühhap.	1 P. Vaastus	ja
**19 Esmasp.	Simon Apost.	lange
20 Teisip.	Egarius	külm.
**21 Keisnäd.	Palwe pääw	
22 Neljap.	Peetri pääw	Külmad
23 Nede	Mina	
24 Laup.	Maddise pääw	 2, 48' p. l.

Kananea naesest. Matt. 15, 21—28.

25 Pühhap.	2 P. Vaastus	tuisofed
**26 Esmasp.	Nestor	
27 Teisip.	Leander	ilmad.
28 Keisnäd.	Justus	

1. kuu p. pääw tõuseb kell 7, 46 min., wereb kell 4, 46 min.
 11. " " " " 7, 19 " " 5, 11 "
 21. " " " " 6, 49 " " 5, 34 "

Martsius.

1 Neljap.	Albinus	Tuled
2 Nede	Medea	
3 Laup.	Kunigunde	 5, 20' e. l.

Kristus ajab kurratid wälja. Luf. 11, 14—28.

4 Pühhap.	3 P. Paastus	ja
5 Esmasp.	Angelus	tuisud,
6 Teisip.	Kotwrid	ja
7 Keisnäd.	Perpetua	wahhel
8 Neljap.	Siprian	wähhä
9 Nede	Pöri pääw	
10 Laup.	Mikeus	 10, 44' p. l.

5000 meest södetakse. Joan. 6, 1—15.

11 Pühhap.	4 P. Paastus	külm.
12 Esmasp.	Krefor	
13 Teisip.	Ernst	Uddused
14 Keisnäd.	Sakarias	ja
15 Neljap.	Matilde	niisked
16 Nede	Aleksander	
17 Laup.	Truta	ilmad.

Paasto-kuu.

Jesus kirowidega wiisatud. Joan. 8, 46—59.

18 Pühhap.	5 P. Paastus	
19 Esmasp.	Josep	 2, 44' e. l.
20 Teisip.	Olga	Tuled
21 Keisnäd.	Pent	lumme=
22 Neljap.	Nawael	
23 Nede	Tiits	sa
24 Laup.	Kasimir	

Kristusse siise-sõitmisest. Matt. 21, 1—9.

**25 Pühhap.	Palmi Pühha, Paasto Mar. p.	
26 Esmasp.	Manuel	 0, 4' e. l.
27 Teisip.	Kustaw	
28 Keisnäd.	Kideon	ja
**29 Neljap.	Suur Neljap.	
**30 Nede	Suur Nede	wihmaga.
31 Laup.	Tetlaus	

1. kuu p. pääw tõuseb kell 6, 22 min., wereb kell 5, 59 min.
 11. " " " " 5, 52 " " " 6, 22 "
 21. " " " " 5, 22 " " " 6, 46 "

Kristusse ülestõusmisest. Mark. 16, 1—8.

**1 Pühhap.	Ülestõusmise P.	☾ 3, 48' p. l.
	Karjalaskm. p.	
**2 Esmasp.	2 Pühha	
*3 Teisip.	Berdinand	Selged
*4 Keisnäd.	Ambrosius	päwad,
*5 Neljap.	Maksim	
*6 Rede	Rõlestin	wahhel
*7 Laup.	Aron	tuulsed

Kinnipandub uksest. Ioan. 20, 19—31.

8 Pühhap.	1 P. p. ül. Pühha	ja
9 Esmasp.	Pogislauß	☾ 3, 35' p. l.
10 Teisip.	Esekiel	
11 Keisnäd.	Leo	lumme=
12 Neljap.	Julius	saosed.
13 Rede	Iustinus	
14 Laup.	Künni pääw	Behmed

Heast karjatsfest. Ioan. 10, 12—16.

15 Pühhap.	2 P. p. ül. P.	
16 Esmasp.	Karissius	ilmad

17 Teisip.	Rudolw	☾ 3, 55' p. l.
18 Keisnäd.	Valerian	
19 Neljap.	Simon	wihmaga.
20 Rede	Jakobina	
21 Laup.	Adolarius	Willud

Ürrikese aja pärrast. Ioan. 16, 16—23.

22 Pühhap.	3 P. p. ül. P.	ja
23 Esmasp.	Jüri pääw	
24 Teisip.	Albert	☾ 7, 51, e. l.
25 Keisnäd.	Markuse pääw	
26 Neljap.	Etselias	niisked
27 Rede	Anastasiuß	
28 Laup.	Vitalis	ilmad.

Kristusse ärraminnemiseft. Ioan. 16, 5—15.

29 Pühhap.	4 P. p. ül. P.	
30 Esmasp.	Erast	

1.	kuu p.	pääw	tõuseb	kell	4, 54	min.,	wereb	kell	7, 9	min.
11.	"	"	"	"	4, 26	"	"	"	7, 34	"
21.	"	"	"	"	3, 59	"	"	"	7, 55	"

1 Teisip.	Bolbri pääw	 4, 15' e. l.
2 Keisnäd.	Sigismund	
3 Nelsap.	+ Leidminne	
4 Nede	Dio	
5 Laup.	Kotard	

Sigest pallumifest. Ioan. 16, 23—30.

6 Pühhap.	5 P. p. ül. P.	felle
7 Esmasp.	Ulrika	järrel
8 Teisip.	Laas	illusad
*9 Keisnäd.	Niggulas	 7, 30' e. l.
**10 Nelsap.	Taewa min. p., (Suur + pääw)	
11 Nede	Pankratsius	ilmrad.
12 Laup.	Henriette	

Rõmustajast Waimust. Ioan. 15, 26 kuni 16, 4.

13 Pühhap.	6 P. p. ül. P.	Pilwsed
14 Esmasp.	Kristjaan	ilmad
15 Teisip.	Sohwi	ja
16 Keisnäd.	Peregrinus	
17 Nelsap.	Anton	 1, 16' e. l.

18 Nede.	Erif	wihm.
19 Laup	Aggäus	Kallid

Pühast Waimust. Ioan. 14, 23—31.

**20 Pühhap.	Nelli Pühhi	sojad
**21 Esmasp.	2 Pühha	päwad.
22 Teisip.	Mili	 3, 15' p. l.
23 Keisnäd.	Tesiderius	
24 Nelsap.	Ester	
25 Nede	Urbanus	
26 Laup.	Eduard	

Jesus ja Nikodemus. Ioan. 3, 1—15.

27 Pühhap.	3 aino Jum. P.	minne
28 Esmasp.	Willem	ja
29 Teisip.	Mart	
30 Keisnäd.	Wikand	 6, 35' p. l.
31 Nelsap.	Petronella	

1. kuu p. pääw tõuseb kell 3, 35 min., wereb kell 8, 19 min.
 11. " " " " 3, 13 " " " 8, 42 "
 21. " " " " 2, 57 " " " 9, — "

Junius.

1 Rede	Kotskal	Seitlik.
2 Laup.	Martellus	

Rikkast mehhest. Euf. 16, 19—31.

3 Pühhap.	1 P. p. 3 a. J. P.	Kallid
4 Esmasp.	Tarius	sojad
5 Teisip.	Poniatius	päwad.
6 Keisnäd.	Artemius	
7 Neljap.	Eukretsia	 9, 59, p. l.
8 Rede	Medardus	
9 Laup.	Pittkem pääw	Selged

Surest õhto sõmaajast. Euf. 14, 16—24.

10 Pühhap.	2 P. p. 3 a. J. P.	ja
11 Esmasp.	Parnabas	sojad
12 Teisip.	Pasilides	päwad
13 Keisnäd.	Tobias	pikkalt.
14 Neljap.	Valerius	
15 Rede	Widi pääw	 7, 34' e. l.
16 Laup.	Justina	

Jani-kuu.

Kaddunud lambast. Euf. 15, 1—10.

17 Pühhap.	3 P. p. 3 a. J. P.	Mürrišta=
18 Esmasp.	Homerus	
19 Teisip.	Kerwasius	
20 Keisnäd.	Wlorentin	minne,
21 Neljap.	Rael	 11, 17' p. l.
22 Rede	Karolina	
23 Laup.	Pasilius	

Olge armoliseb. Euf. 6, 36—42.

**24 Pühhap.	4 P. p. 3 a. J. P., Jani pääw	
25 Esmasp.	Webronia	rahhe
26 Teisip.	Jeremias	ja
27 Keisnäd.	Ladislauš	wihm.
28 Neljap.	Josua	
*29 Rede	Petri Pawli p.	 10, 35' e. l.
30 Laup.	Lilla	

1. kuu p. pääw tõuseb kell 2, 46 min., wereb kell 9, 14 min.

11.	"	"	"	2, 45	"	"	"	9, 19	"
21.	"	"	"	2, 52	"	"	"	9, 15	"

Julius.

Rohkest kallafagist. Euf. 5, 1—11.

1 Pühhap.	5 P. p. 3 a. J. P.	Heitlik
2 Esmasp.	Heina Maria p.	
3 Teisip.	Kornelius	ilm.
4 Keisnäd.	Ulrik	
5 Neljap.	Anselm	 10, 45' e. l.
6 Rede	Hektor	
7 Laup.	Demetrius	

Bariseride õigussest. Matt. 5, 20—26.

8 Pühhap.	6 P. p. 3 a. J. P.	Ühte=
9 Esmasp.	Kirillus	
10 Teisip.	7 Wenda	pühko
11 Keisnäd.	Eleanora	
12 Neljap.	Hindrik	ilm.
13 Rede	Marreta pääw	
14 Laup.	Ponawent	 0, 15' p. l.

4000 meest sõdetakse. Mark. 8, 1—9.

15 Pühhap.	7 P. p. 3 a. J. P., Apost. jagg.
16 Esmasp.	August

Seina-kuu.

17 Teisip.	Aleksius	Mürrista=
18 Keisnäd.	Rosina	
19 Neljap.	Widerika	minne.
20 Rede	Elias	
21 Laup.	Daniel	 8, 51' e. l.

Walle prohwetidest. Matt. 7, 15—23.

**22 Pühhap.	8 P. p. 3 a. J. P., Maria Mahd.	ja
23 Esmasp.	Dskar	
24 Teisip.	Kristina	wihm.
25 Keisnäd.	Jakobi pääw	
26 Neljap.	Anno	Sojad
**27 Rede	Marta	
28 Laup.	Plato	päwad.

Üllekohtusest maja=piddajast. Euf. 16, 1—9.

29 Pühhap.	9 P. p. 3 a. J. P.	 3, 48' e. l.
30 Esmasp.	Olowi pääw	
31 Teisip.	Abdon	Kristwrid
	Kristwrid	

1. kuu p. pääw	tõuseb kell 3, 7 min.,	wereb kell 9, 3 min.
11. " "	" " 3, 26 "	" " 8, 45 "
21. " "	" " 3, 48 "	" " 8, 23 "

Augustus.

1 Keßnäd.	Peetri wang.	
2 Neljap.	Hannibal	Selged
3 Rede	Cleasar	
4 Laup.	Dominikus	ja
Jerusalemma ärrarikmisest. Euf. 19, 41—48.		
5 Pühhap.	10 P. p. 3 a. S. P.	9, 50' p. l.
**6 Esmasp.	Eugenius	
7 Teisip.	Uline	sojad
8 Keßnäd.	Kerhard	ilmad.
9 Neljap.	Romanus	
10 Rede	Lauritse pääw	Pitkalt
11 Laup.	Herm	
Wariserist ja tõlnerist. Euf. 18, 9—14.		
12 Pühhap.	11 P. p. 3 a. S. P.	4, 51' p. l.
13 Esmasp.	Ello	
14 Teisip.	Eusebius	weel
**15 Keßnäd.	Rufki Maria p.	
16 Neljap.	Isak	hea
17 Rede	Wilibald	

Leikuse-kuu.

18 Laup.	Leno	ilm.
Kurdist ja teletumast. Mark. 7, 31—37.		
19 Pühhap.	12 P. p. 3 a. S. P.	8, 37' p. l.
20 Esmasp.	Pärnard	
21 Teisip.	Rut	
22 Keßnäd.	Wilibert	Seitlik.
23 Neljap.	Sakeus	
24 Rede	Pertli pääw	
25 Laup.	Ludwig	Pilwine

Preestrist ja lewitist. Euf. 10, 23—37.

**26 Pühhap.	13 P. p. 3 a. S. P.	taewas
27 Esmasp.	Kerhard	9, 43' p. l.
28 Teisip.	Augustin	
*29 Keßnäd.	Joan. hukkamin.	ja
**30 Neljap.	Benjamin	
31 Rede	Rebekka	wihma.

1. kuu p. pääw tõuseb kell 4, 9 min., wereb kell 7, 59 min.
 11. " " " " 4, 36 " " " 7, 27 "
 21. " " " " 4, 58 " " " 6, 58 "

September.

1 Laup.	Skidius	Illus
Kümnest piddali = többifest. Luk. 17, 11—19.		
2 Pühhap.	14 P. p. 3 a. 3. P.	hea
3 Esmasp.	Reinard	
4 Teisip.	Kai	 7, 36' e. l.
5 Kesknäd.	Moses	
6 Neljap.	Magnus	ilm.
7 Rede	Regina	
*8 Laup.	Maria sünd.	Wihm

Mammonast. Matt. 6, 24—34.

9 Pühhap.	15 P. p. 3 a. 3. P.	
10 Esmasp.	Sostenes	 10, 59' p. l.
11 Teisip.	Pöri pääw	ja
12 Kesknäd.	Sirus	tuul.
13 Neljap.	Amatus	
*14 Rede	+ üllendamine	Sojad
15 Laup.	Nikodemus	

Raini-liina furnust. Luk. 7, 11—17.

16 Pühhap.	16 P. p. 3 a. 3. P.	päwad,
------------	---------------------	--------

Mihkli-kun.

17 Esmasp.	Josepina	
18 Teisip.	Kottlob	 10, 56' e. l.
19 Kesknäd.	Werner	wahhel
20 Neljap.	Wausta	
21 Rede	Mattensse pääw	wihmaga.
22 Laup.	Morits	

Wee = többifest. Luk. 14, 1—11.

23 Pühhap.	17 P. p. 3 a. 3. P.	
24 Esmasp.	Joann. sam.	Seitlik.
25 Teisip.	Alewas	
*26 Kesknäd.	Joann. Spet.	 3, 22' p. l.
27 Neljap.	Adolw	
28 Rede	Wentsel	Willo
**29 Laup.	Mihkli pääw	

Suremast kassust. Matt. 22, 34—46.

30 Pühhap.	18 P. p. 3 a. 3. P.	ilm.
------------	---------------------	------

1.	Kuu p. pääw tõuseb kell	5, 24 min.,	weereb kell	6, 27 min.
11.	" " " "	5, 47 "	" "	5, 56 "
21.	" " " "	6, 11 "	" "	5, 26 "

1 Esmasp.	Bolmar	Wihma=
2 Teisip.	Boldemar	
3 Keelkäd.	Jairus	 4, 48' p. l.
4 Neljap.	Prants	saddo
5 Rede	Wides	
6 Laup.	Luisa	ja

Alwatud innimesest. Matt. 9, 1—8.

**7 Pühhap.	19 P. p. 3 a. J. P.	
	Leikuse Pühha	tuul.
8 Esmasp.	Tomasia	
9 Teisip.	Dionisius	 7, 57' e. l.
10 Keelkäd.	Mai	
11 Neljap.	Burkard	Wihm
12 Rede	Walwriid	
13 Laup.	Teresia	ja

Pulma ridest. Matt. 22, 1—14.

14 Pühhap.	20 P. p. 3 a. J. P.	
15 Esmasp.	Heddo	tuul
16 Teisip.	Kallus	
17 Keelkäd.	Leonhard	ja

18 Neljap.	Lukase pääw	 3, 49' e. l.
19 Rede	Lutsius	
20 Laup.	Welisius	lummi.

Runningamehhe pojast. Joan. 4, 47—54.

**21 Pühhap. | 21 P. p. 3 a. J. P. |
Lutteruse öige usso illesw. Pühha

22 Esmasp.	Kel	
23 Teisip.	Sewerin	Beikene
24 Keelkäd.	Salome	külm
25 Neljap.	Krispin	
26 Rede	Amandus	 7, 34' e. l.
27 Laup.	Kapitolin	ja

Kawwalast sullasest. Matt. 18, 23—35.

28 Pühhap.	22 P. p. 3 a. J. P.,	Sim. Jud.
29 Esmasp.	Engelbreht	tuiso=
30 Teisip.	Abfalon	
31 Keelkäd.	Wolfgang	saddo.

1. kuu p. pääw tõuseb kell 6, 34 min., wereb kell 4, 57 min.
 11. " " " " 6, 59 " " " 4, 29 "
 21. " " " " 7, 25 " " " 4, 2 "

November.

1 Neljap.	Pühjade pääw	 2, 18' e. l.
2 Rede	Hingede pääw	
3 Laup.	Kottlip	

Kohto = rahhast. Matt. 22, 15—22.

4 Pühhap.	23 P. p. 3 a. 3. P.	Pilwine
5 Esmasp.	Plandina	taewas.
6 Teisp.	Käspär	
7 Keßknäd.	Baltasar	
8 Neljap.	Klaas	 8, 34' p. l.
9 Rede	Joobst	
10 Laup.	Martin Lutter	Tormised

Sairi tütreß. Matt. 9, 18—26.

11 Pühhap.	24 P. p. 3 a. 3. P.	ilmad.
	Martin Piiskop	
12 Esmasp.	Jonas	Külm ja
13 Teisp.	Arkadius	
**14 Keßknäd.	Bridrik	
15 Neljap.	Leopold	 10, 37' p. l.
16 Rede	Ottomar	

Calwe-kuu.

17 Laup.	Alweus	lumme=
Hirmsast ärrakautamisse=tööst. Matt. 24, 15—28.		
18 Pühhap.	25 P. p. 3 a. 3. P.	saddo,
19 Esmasp.	Liisket	tuifoga.
20 Teisp.	Amos	
**21 Keßknäd.	Maria ohwer.	Kange
22 Neljap.	Setfilia	
23 Rede	Klement	 9, 22' p. l.
24 Laup.	Josias	

Wiimseß koftust. Matt. 25, 31—49.

**25 Pühhap. 26 P. p. 3 a. 3. P., Kadrina p.
Surnute mälestuse Pühha

26 Esmasp.	Konrad	külm,
27 Teisp.	Jetta	ja lund tulleb.
28 Keßknäd.	Künter	
29 Neljap.	Gwert	
30 Rede	Andrekse pääw	

1. kuu p. pääw tõuseb kell 7, 52 min., wereb kell 3, 37 min.

11.	"	"	"	8, 18	"	"	3, 14	"
21.	"	"	"	8, 39	"	"	3, 1	"

Detsember.

1 Laup. | Arend | 0, 43' p. l.

Kristusse sisse = sõitmisest. Matt. 21, 1—9.

2 Pühhap. | 1 Krist. tul. P. | Behme

3 Esmasp. | Tali | ilm.

4 Teisip. | Parbo | ilm.

5 Keisnäd. | Sabina | ilm.

*6 Neljap. | Niggola pääw | Lunnne =

7 Rede | Antonia |

8 Laup. | Maria sam. | 0, 55' p. l.

Tähhed enne wimist päwa. Luk. 21, 25—36.

9 Pühhap. | 2 Krist. tul. P. | saddy

10 Esmasp. | Pühhem pääw |

11 Teisip. | Elso | ja

12 Keisnäd. | Ottilia |

13 Neljap. | Luutsia | tuisf.

14 Rede | Mikasius |

15 Laup. | Johanna | Selge

Joannes wangi = tornis. Matt. 11, 2—10.

16 Pühhap. | 3 Krist. tul. P. | 5, 55' p. l.
Warjutam.

Jõulokuu.

17 Esmasp. | Ignatius |

18 Teisip. | Kristow | taewas

19 Keisnäd. | Lot | ja

20 Neljap. | Abraam | wägga

21 Rede | Toma pääw |

22 Laup. | Peata | külmi.

Joannesse tunnistusest. Ioan. 1, 19—28.

23 Pühhap. | 4 Krist. tul. P. |

24 Esmasp. | Adam, Ewa | 8, 28' e. l.

**25 Teisip. | 1 Jõulo Pühha |

**26 Keisnäd. | 2 Pühha | Behmed

27 Neljap. | Ioan. Ewang. | ilmad.

28 Rede | Süta laste p. |

29 Laup. | Noa | Lund.

Immekõ-pannemisest. Luk. 2, 33—40.

30 Pühhap. | P. p. Jõulo |

31 Esmasp. | Silvester | 0, 19' e. l.

1. kuu p. pääw tõuseb kell 8, 53 min., wereb kell 2, 56 min.

11. " " " " 9, 1 " " 2, 58 "

21. " " " " 9, 3 " " 3, 7 "

Wennema Ülemawallitseja sugguselts.

Aleksander Teine Nikolajewits, Keiser ja teige Wennerigi wallitseja, ka Schleswig-Holsteini wallitseja Würst; sündinud 1818, Jüri-kuu 17. päwal.

Maria Aleksandrowna, Keisri Praua, Hesseni Printsess; sündinud 1824, Heina-kuu 27. päwal.

Nende lapsed:

Aleksander Aleksandrowits, Nigi pärria, Tsesarewits ja Suurwürst; sündinud 1845, Kiiinla-kuu 26. päwal, ja temma Praua on:

Maria Weodorowna, Tanimaa Printsess; sündinud 1847, Talwe-kuu 14. päwal.

Nende lapsed:

Nikolai Aleksandrowits, Suurwürst; sündinud 1868, Lehe-kuu 6. päwal.

Georg Aleksandrowits, Suurwürst; sündinud 1871, Jüri-kuu 27. päwal.

Ksenia Aleksandrowna, Suurwürsti Printsess; sündinud 1875, Päästo-kuu 25. päwal.

Wladimir Aleksandrowits, Suurwürst; sündinud 1847, Jüri-kuu 10. päwal, ja temma Praua on:

Maria Pawlowna, Meklenburg-Swerini Printsess; sündinud 1854, Lehe-kuu 2. päwal.

Nende lapsed:

Kirill Wladimirowits, Suurwürst; sündinud 1876, Miskli-kuu 30. päwal.

Boris Wladimirowits, Suurwürst; sündinud 1877, Talwe-kuu 12. päwal.

Aleksei Aleksandrowits, Suurwürst; sündinud 1850, Neäri-kuu 2. päwal.

Maria Aleksandrowna, Suurwürstlik Printsess; sündinud 1853, Wina-kuu 5. päwal. Laulatud 1874, Neäri-kuu 11. päwal Inglismaa Kuningliko Printsiiga Alwred, Hertzog von Edinburg.

Sergei Aleksandrowits, Suurwürst; sündinud 1857, Jüri-kuu 29. päwal.

Paul Aleksandrowits, Suurwürst; sündinud 1860, Miskli-kuu 21. päwal.

Keisri Herra wend:

Konstantin Nikolajewits, Suurwürst; sündinud 1827, Miskli-kuu 9. päwal, ja temma Praua on:

Aleksandra Josepowna, Sassen-Altenburgi Printsess; sündinud 1830, Jäni-kuu 26. päwal.

Nende lapsed:

Nikolai Konstantinowits, Suurwürst; sündinud 1850, Kiiinla-kuu 2. päwal.

Olga Konstantinowna, Suurwürsti Printsess; sündinud 1851, Leikuse-kuu 22. päwal. Laulatud Krefa-ma Kuninga Georgi prauaks.

Wera Konstantinowna, Suurwürsti Printsess; sündinud 1854, Kiiinla-kuu 4. päwal. Laulatud üüsa Württembergi Kuningliko Hertzogiga, Wilhelm Eugeni prauaks.

Konstantin Konstantinowits, Suurwürst; sündinud 1858, Leikuse-kuu 10. päwal.

Dmitri Konstantinowits, Suurwürst; sündinud 1860, Jäni-kuu 1. päwal.

Wjätšeslaw Konstantinowits, Suurwürlst; sündinud 1862, Heina-kuu 1. päwal.

Keisri Herra teine wend:

Nikolai Nikolajewits, Suurwürlst; sündinud 1831, Heina-kuu 27. päwal, ja temma Praua on:
Aleksandra Petrowna, Holstein-Oldenburgi Printsess; sündinud 1838, Lehes-kuu 21. päwal.

Nende lapsed:

Nikolai Nikolajewits, Suurwürlst; sündinud 1856, Talwe-kuu 6. päwal.
Peter Nikolajewits, Suurwürlst; sündinud 1864, Neäri-kuu 10. päwal.

Keisri Herra kolmas wend:

Mihail Nikolajewits, Suurwürlst; sündinud 1832, Wina-kuu 13. päwal, ja temma Praua on:
Olga Weodorowna, Padeni Printsess; sündinud 1839, Miskli-kuu 8. päwal.

Nende lapsed:

Nikolai Mihailowits, Suurwürlst; sündinud 1859, Jüri-kuu 14. päwal.
Anastasia Mihailowna, Suurwürlsti Printsess; sündinud 1860, Heina-kuu 16. päwal.
Mihail Mihailowits, Suurwürlst; sündinud 1861, Wina-kuu 4. päwal.
Georg Mihailowits, Suurwürlst; sündinud 1863, Leikuse-kuu 11. päwal.
Aleksander Mihailowits, Suurwürlst; sündinud 1866, Jüri-kuu 1. päwal.
Sergei Mihailowits, Suurwürlst; sündinud 1869, Miskli-kuu 25. päwal.

Aleksei Mihailowits, Suurwürlst; sündinud 1875, Jönko-kuu 16. päwal.

Keisri Herra õdde:

Olga Nikolajewna, Suurwürlsti Printsess; sündinud 1822, Leikuse-kuu 30. päwal. Paulatud Wirtembergi Kuninga Karel Wriidrik Aleksandri prauaks.

Keisri Herra õnša onno tüttar:

Katarina Mihailowna, Suurwürlsti Printsess; sündinud 1827, Leikuse-kuu 16. päwal. Paulatud õnša Meissenburg-Strelitzi-ma suurbertsfoksiko Printsi Georg August Ernst Adolw Karel Ludwig prauaks.

Keisri Herra õnša õe lapsed:

Keiserliko Kõrgused, Printsid ja Printsessid Romanowski Hertfogit ja Hertfoginit Leuhtenberg:

Maria Maksimilianowna, Printsess; sündinud 1841, Wina-kuu 4. päwal.
Nikolai Maksimilianowits, Prints; sündinud 1843, Heina-kuu 23. päwal.
Eugenia Maksimilianowna, Printsess; sündinud 1845, Paasto-kuu 20. päwal.
Eugeen Maksimilianowits, Prints; sündinud 1847, Neäri-kuu 27. päwal.
Georg Maksimilianowits, Prints; sündinud 1852, Kiliula-kuu 17. päwal.

Teiste Eüropa riikide wallitsejad.

Saksa Keisri-riik. Keiser Willem I, sündinud 1797, tõsteti keisriks 1871. Temma Prana on Auguste, Saksa-Weimari Printsess. Nende poeg: Kronprints Frideik Willem.

Nimmetud keisri-riigis on alldamal nimmetud rigid ühte lidetud:

1. Preisi. Kuningas Willem I (Saksa Keiser).
2. Saksaeni. Kuningas Albert, sünd. 1828, hakkas wallitsema 1873.
3. Baieri. Kuningas Ludwig II, sünd. 1845, h. w. 1864.
4. Württembergi. Kuningas Karel I, sünd. 1823, h. w. 1864. Temma prana on Suurwürstlik Printsess Olga Nikolajewna.
5. Mecklenburg-Swerini. Suurhertsog Frideik Prants, sünd. 1823, h. w. 1842.
6. Mecklenburg-Strelitsi. Suurhertsog Frideik Willem, sünd. 1819, h. w. 1860.
7. Oldenburgi. Suurhertsog Peter, sünd. 1827, h. w. 1853.
8. Saksa-Weimari. Suurhertsog Karel Aleksander, sünd. 1818, h. w. 1853.
9. Hesseni. Suurhertsog Ludwig IV, sünd. 1837, h. w. 1877.
10. Badeni. Suurhertsog Frideik, sünd. 1826, h. w. 1852, ja mõnede muude wähemad rigid.

Austria-Ungari. Keiser Prants Josef I, sünd. 1830, h. w. 1848.

Belgia. Kuningas Leopold II, sünd. 1835, h. w. 1865.

Britti-riik. Kuningana Wiktorja, kes ühes ka India Keiserina on, sünd. 1819, h. w. 1837.

Hispania. Kuningas Alwong XII, sünd. 1857, h. w. 1874.

Italia. Kuningas Humbert I, sünd. 1844, h. w. 1878.

Kreeka-ma. Kuningas Georg I, sünd. 1845, h. w. 1863. Temma Prana on Suurwürstlik Printsess Olga Konstantinowna.

Hollandi-ma. Kuningas Willem III, sünd. 1817, h. w. 1849.

Portugal. Kuningas Luis Willip I, sünd. 1838, h. w. 1861.

Prantsuse-ma, prii-riik. President Mak Mahon.

Rootsi- ja Norra-ma. Kuningas Oskar II, sünd. 1829, h. w. 1872.

Tani-ma. Kuningas Kristjan IX, sünd. 1818, h. w. 1863.

Türgi-keisri-riik. Keiser Abdul Hamid II, sünd. 1842, h. w. 1876.

Kronopühhad,

mis ne kiriko seaduse järrele ka Ma kirikutes tullevad piddada:

- 1) Kallula-kuu 19mal päwal. Meie sure Keisri Gerra Aleksander Nikolajewitsi wallitusse hakkatusse pääw.
- 2) Kallula-kuu 26mal päwal. Tšesarewitsi Suurwirsti Aleksander Aleksandrowitsi, Wennerigi aujärje pärriis pärria, sündimisse pääw.
- 3) Jüri-kuu 17mal päwal. Meie sure Keisri Gerra ja keige Wenne rigi Wallitseja Aleksander Nikolajewitsi sündimisse pääw.
- 4) Heina-kuu 22sel päwal. Meie sure Keisri Prana Maria Aleksandrowna nimme pääw ja Tšesarewitsi Suurwirsti Prana Maria Weodorowna nimme pääw.
- 5) Heina-kuu 27mal päwal. Meie sure Keisri Prana Maria Aleksandrowna sündimisse pääw.
- 6) Keikuse-kuu 26mal päwal. Meie sure Keisri Gerra Aleksander Nikolajewitsi ja Temma Abbitasa kronimisse pääw.
- 7) Keikuse-kuu 30mal päwal. Meie sure Keisri Gerra ja keige Wennerigi Wallitseja Aleksander Nikolajewitsi nimme pääw ja Tšesarewitsi Suurwirsti Aleksander Aleksandrowitsi, Wennerigi aujärje pärriis pärria, nimme pääw.
- 8) Talwe-kuu 14mal päwal. Tšesarewitsi Suurwirsti Prana Maria Weodorowna sündimisse pääw.

 Needsinatsed Krono-pühhad petakse nenda kui Paasto jutluse päwad.

Teadaandmine,

mil ajal ramatuid Postimajas wasto wõetakse.

Wasto wõetakse:

Rahha, dokumentid, findlamaks tehtud ramatud (mis eest 25 kop. hõbbe rahha tulles maksia) ja pakkid, mis Peterburgi- eht Riia-liina, keige Wenemiale eht ille rigi raja peawad sadetama, iggapääw tello 9 hommiko tunni tello 2 pärrast lõunat; ramatud eht kirjad ille iggale pole omma ja wõera male, iggapääw tello 9 hommiko tunni tello 2 pärrast lõunat ja tello 4 tunni tello 9 õhto.

Ärrajadetakse teitjuggused kirjad.

Peterburgi, Tartu, Baltiskisse ja togu weneriiti iggapääw.

Paidesse Esmapäwal, Teisipäwal, Neljapäwal ja Redel.

Pärnu, Kuresaare, Wolmri ja Willandi Esmapäwal ja Neljapäwal tellu 6 p. l.

Sapsalu, Lihula ja Wirtsu Teisipäwal, Redel ja Pühhapäwal lõunal tellu 1.

Liinas kui ka allewis on ulitsade äres mitmes tohhas Post-lastid, kus kirjad ja ramato kourvert näitusels peale malituid, kuhhu ramatuid, kellel postmarkid peal on, wõib illewelt sisse lasta, kust need iggapääw wälja wõetakse ja posti peale wiatse, ja illewal nimmetud arro järrele ärrajadetud sawad.

Postid tulleswad Tallinna:

Peterburgist, Tartust, Baltiskist ja togu wene-riigist iggapäaw.

Paidesi Esmapäwal, Teisipäwal, Neljapäwal ja Redel.

Pärnust, Kuressaarest, Wolmarist ja Willandist: Teisipäwal, Keisnädalal, Redel ja Laupäwal.

Hapsalust, Lihulast ja Wirtsust: Esmapäwal, Keisnädalal, Redel ja Laupäwal. — Sui ajal (se on 15. Mai kuni 15. Augusti kuni) sawad üksi kirjad ärrasadetud Esmapäwal, Keisnädalal, Laupäwal, ja tulleswad Teisipäwal, Neljapäwal, Pühapäwal.

Riikhelkonna postid.

Tuuru: Ue-ulitsal lesse majas № 14.

Jürrisse: Toompeal Baron Pahlua majasse.

Kurna: G. Florelli poodi wana turrul.

Telegrahwi sõnnumid

wõetakse igga päaw kellu 8 kuni keskõni 12 wastu. Kes las 20 ehk ennam sõnnu tahhab kustile läkitada, võib sedda omma sowimist möda tehha ja maksab igga 20 sõnna ette nipaasu, kuidas järreltulleswal tabellis näidatud. Muidugi teada, et nissugustes kohtades hind teine on, mis siin mitte nimmetud ei olle ja sedda pangu iggaüks tähhele, et igga üksikune poostahw ehk märk sõnna ette arwatakse.

Tallinnast

Astrahani . . .	2 r. — f.	Narwa . . .	50 f.
Baltiskisse . . .	— " 50 "	Nischni-Nowgorodi	2 r. — "
Dünaburgi . . .	1 " — "	Odessasse . . .	2 " — "
Gatshinasse . . .	1 " — "	Paidesse . . .	— " 50 "
Hapsalusse . . .	— " 50 "	Pärnusse . . .	— " 50 "
Harkowisse . . .	2 " — "	Peterburgi . . .	1 " — "
Helsingisse . . .	— " 50 "	Pskowi . . .	1 " — "
Zamburgi . . .	1 " — "	Rakwerresse . . .	— " 50 "
Jõhwi . . .	— " 50 "	Riga . . .	1 " — "
Kasani . . .	2 " — "	Tartu . . .	— " 50 "
Kiewi . . .	2 " — "	Walta . . .	— " 50 "
Kronstatti . . .	1 " — "	Warshawi . . .	1 " — "
Kurrejare . . .	— " 50 "	Wiburgi . . .	1 " — "
Pibawi . . .	1 " — "	Willandisse . . .	— " 50 "
Mitawi . . .	1 " — "	Wilna . . .	1 " — "
Moskwasse . . .	1 " — "	Witebski . . .	1 " — "

Balti raudtee.

- 1) Sõidu pilet maksab üksi seks korra, kui sedda ostetud.
- 2) Sõidu hind reisijatele on 1 klassis 3 kop., 2 klassis 2 $\frac{1}{4}$ kop. ja 3 klassis 1 $\frac{1}{4}$ kop. wersta pealt.
- 3) Lapsed alla 5 aastat sawad ilma rahhata ebbasi wiidud. Lapsed 5 kuni 10 aastat wannad, makswad 1 ja 2 klassis pool, 3 klassis üks werend sõidu hinda.
- 4) Igga reisija võib üks puud (lapsed 5 kuni 10 aastast 1 $\frac{1}{2}$ puda) rastust ilma maksuta kasa wõtta.
- 5) Pileti milminne saab 5 minutid enne ärra sõitmist otja; pakside wasto wõtminne lõppeb 10 minutid enne ärra sõitmist.

1. Tallinnast Baltistisse.

Jamad ja Pool-jamad.	Kangel. Wersta.	Sõidu hind.					
		1 kl.		2 kl.		3 kl.	
		R.	R.	R.	R.	R.	R.
Tallinnast (Buffet) . . .	—	—	—	—	—	—	—
Nõmme (Pool-jama) . . .	8	—	—	—	—	—	—
Saue (Pool-jama) . . .	18	—	—	—	—	—	—
Keila (Buffet) . . .	26	—	78	—	59	—	33
Nütkvälja (Pool-jama) . . .	31	—	—	—	—	—	—
Klogale . . .	34	1	2	—	77	—	43
Baltistisse (Buffet) . . .	45	1	35	1	1	—	56

2. Tallinnast Peterburgi.

Tallinnast (Buffet) . . .	—	—	—	—	—	—	—
Laggebi (Pool-jama) . . .	14	—	—	—	—	—	—
Nasiko . . .	28	—	84	—	63	—	35
Kehra (Pool-jama) . . .	37	—	—	—	—	—	—
Negwidule (Buffet) . . .	53	1	59	1	19	—	66
Lehti (Pool-jama) . . .	65	—	—	—	—	—	—
Lappale (Buffet) . . .	73	2	19	1	64	—	91
Kadrina . . .	86	2	58	1	94	1	8
Nakwerre (Buffet) . . .	98	2	94	2	21	1	23
Kabbala . . .	115	3	45	2	59	1	44
Sonda (Pool-jama) . . .	124	—	—	—	—	—	—
Püskile . . .	135	4	5	3	4	1	69
Kochtel (Pool-jama) . . .	143	—	—	—	—	—	—
Jõhwi (Buffet) . . .	157	4	71	3	53	1	96
Waiwarra . . .	174	5	22	3	92	2	18

Merrekülla (Pool-jama) . . .	183	—	—	—	—	—	—
Narwa (Buffet) . . .	197	5	91	4	43	2	46
Salo (Pool-jama) . . .	209	—	—	—	—	—	—
Samburgi . . .	219	6	57	4	93	2	74
Weimari (Pool-jama) . . .	232	—	—	—	—	—	—
Molostkowi . . .	243	7	29	5	47	3	4
Tiejenhausen (Pool-jama) . . .	252	—	—	—	—	—	—
Adlerberg (Pool-jama) . . .	255	—	—	—	—	—	—
Wolosowo (Buffet) . . .	266	7	98	5	99	3	33
Kiterino (Pool-jama) . . .	275	—	—	—	—	—	—
Jelissawetinskaja . . .	283	8	49	6	37	3	54
Gorwits (Pool-jama) . . .	294	—	—	—	—	—	—
Gatshina (Buffet) . . .	303	9	9	6	82	3	79
Taitz (Platform) . . .	315	—	—	—	—	—	—
Duderhosi (Pool-jama) . . .	319	—	—	—	—	—	—
Soldati-platform . . .	321	—	—	—	—	—	—
Krasnoje-Selo (Buffet) . . .	323	9	69	7	27	4	4
Pigowa (Buffet) . . .	334	10	2	7	52	4	18
Peterburgi (Buffet) . . .	347	10	41	7	81	4	34

3. Tallinnast Tartu.

Tallinnast (Buffet) . . .	—	—	—	—	—	—	—
Lappale (Buffet) . . .	73	2	19	1	64	—	91
Lamsale (Pool-jama) . . .	87	—	—	—	—	—	—
Kilsi . . .	96	2	88	2	16	1	20
Katte (Pool-jama) . . .	107	—	—	—	—	—	—
Wäggewale . . .	116	3	48	2	61	1	45
Jöggewale (Buffet) . . .	135	4	5	3	4	1	69
Kerjeli (Pool-jama) . . .	149	—	—	—	—	—	—
Woltile . . .	159	4	77	3	58	1	99
Tartu (Buffet) . . .	180	5	40	4	5	2	25

Mõnned muud raudtee wahhed.

Tallinnast

Moskwa liina 898 wersta, maksud: 1. klassis 28 rubla 67 kop., 2. klassis 20 r. 31 l., 3. klassis 11 r. 29 l.

Pskowi (Pihkwa) liina 518 wersta, maksud: 1. klassis 15 r. 54 l., 2. klassis 11 r. 65 l., 3. klassis 6 r. 47 l.

Dünaburgi liina 759 wersta, maksud: 1. klassis 22 r. 77 l., 2. klassis 17 r. 8 l., 3. klassis 9 r. 49 l.

Rija liina (ülle Dünaburgi) 966 wersta, maksud: 1. klassis 28 r. 98 l., 2. klassis 21 r. 74 l., 3. klassis 12 r. 8 l.

Wilna liina (ülle Dünaburgi) 924 wersta, maksud: 1. klassis 27 r. 72 l., 2. klassis 20 r. 79 l., 3. klassis 11 r. 55 l.

Warschawa liina (ülle Dünaburgi) 1311 wersta, maksud: 1. klassis 39 r. 35 l., 2. klassis 29 r. 52 l., 3. klassis 16 r. 41 l.

Rijewi liina (ülle Dünaburgi) 1735 wersta, maksud: 1. klassis 51 r. 96 l., 2. klassis 38 r. 96 l., 3. klassis 21 r. 65 l.

Odesa liina (ülle Gatshina ja Brest-Litowsk) 2199 w., maksud: 1. klassis 66 r. 14 l., 2. klassis 49 r. 61 l., 3. klassis 27 r. 55 l., — (ülle Moskwa ja Rijewi) 2452 wersta, maksud: 1. klassis 75 r. 16 l., 2. klassis 55 r. 17 l., 3. klassis 28 r. 53 l.

Rishni-Mowgorodi liina (ülle Moskwa) 1308 wersta, maksud: 1. klassis 40 r. 82 l., 2. klassis 29 r. 42 l., 3. klassis 14 r. 23 l.

Wiborgi liina (ülle Peterburgi) 467 wersta, maksud: 1. klassis 17 r. 1 l., 2. klassis 10 r. 21 l., 3. klassis 5 r. 54 l.

Selsinga liina (ülle Peterburgi) 760 wersta, maksud: 1. klassis 22 r. 80 l., 2. klassis 16 r. 7 l., 3. klassis 7 r. 59 l.

Teadaandmised lada-piddamistest.

Neäri-kuu:

kuu päaw.	kuu päaw.
7. Orgita-mõisas 2 päwa.	17. Länemaal 2 päwa.
7. Tartu-liinas 3 nädalat.	20. Perno-liinas 3 päwa.
7. Rja-liinas.	25. Wolmeri-liinas 6 päwa.
9. Berro-liinas 3 päwa.	25. Willandi-liinas 3 päwa.
10. Saapsalu-liinas 2 päwa.	26. Reblastes 2 päwa.
17. Kollowerres 2 päwa.	27. Ratwerre-liinas 2 p.

Küünla-kuu:

2. Paldiski-liinas 2 päwa.	Rihhola-liinas, Esmapäaw enne Wasila päwa.
2. Willandi-liinas 1 näd.	15. Willandi-liinas 3 päwa.
2. Berro-liinas.	15. Wõnnu-liinas.
2. Wälga-liinas 8 päwa.	18. Jõhwis 2 päwa.
4. Tartu-liinas 2 päwa.	20. Rja-liinas.
6. Paide-liinas 2 päwa.	22. Berro-liinas 1 nädal.
6. Narwa-liinas 4 päwa.	26. Riwwilo-mõisas 2 päwa.
Mudrus Kede enne Wasila p.	27. Lemsali-liinas.
10. Kurrejare-liinas 3 p.	
12. Kurrejare-liinas 12 p.	

Paasto-kuu:

kuu pään. Keila kirrilo jures Esmas-
pään pärrast 3mat Pühha

kuu pään. Paastus 2 päwa.
Kaplal Isel Esmaspäwal 2 p.

Jüri-kuu:

Paide-liinnas Keskaj. ja Kadel
pärr. Üllestõusm. Pühha.

10. Wörro-liinnas 2 päwa.
20. Hannijõe-mõisas 2 päwa.

Lehhe-ku:

9. Wõbhus.

9. Räppinas.

Jani-kuu:

11. Wõnnu-liinnas 7 päwa.
16. Karkverre-liinnas 2 p.
20. Talliinas 2 nädalat.
20. Kila-liinnas 3 nädalat.
23. Willandi-liinnas 2 päwa.

24. Wörro-liinnas.
26. Waska-liinnas.
27. Talliinas 1 nädal.
29. Tarwaste-mõisas.
29. Tarto-liinnas 2 päwa.

Heina-kuu:

1. Perno-liinnas 2 päwa.
2. Karkli-mõisas.
20. Kila-liinnas 3 päwa.

20. Perno-liinnas 3 nädalat.
25. Wolmeri-liinnas.

Leikuse-kuu:

9. Adseli-mõisas.
10. Waska-liinnas.
10. Moisekaste-mõisas.
10. Lemfali-liinnas.
10. Werro-liinnas.
15. Helme-mõisas.
20. Kila-liinnas 3 päwa.

24. Kossi-mõisas.
24. Kosse-mõisas.
27. Ue-mõisas, Willandi-
maal.
27. Wasse-mõisas.
29. Kilingi-mõisas 3 päwa.
30. Kaanso-mõisas.

Mihkli-kuu:

kuu pään.

2. Abja-mõisas 2 päwa.
2. Tammiste-mõisas.
4. Räppina-mõisas 2 p.
4. Siudi-mõisas.
6. Taseperri-mõisas.
8. Põlwe-kirritu jures.
8. Kõuge-mõisas 8 päwa.
8. Tarto-liinnas 3 päwa.
8. Kasta-mõisas.
9. Adeli mõisas.
9. Purniku-mõisas.
10. Patsilla-mõisas.
10. Paide-liinnas 2 päwa.
10. Kõo-mõisas.
10. Wõnniste-mõisas.
10. Oidre-mõisas.
10. Wanna-Antsmõisas.
13. Põrawerre-mõisas.
14. Kapfalu-liinnas 2 päwa.
14. Antso-mõisas.
15. Sallatsi-mõisas.
15. Kurrejare-liinnas 3 p.
15. Korti-mõisas.
17. Põltsama-mõisas.

kuu pään.

17. Kirepää.
18. Audrus.
18. Kõige 3mal Teispäwal
Mihkli-kuus 3 päwa.
20. Wendra-mõisas 2 päwa.
20. Narwa-liinnas 4 päwa.
21. Wolmeri-liinnas.
21. Paldiski-liinnas 2 päwa.
21. Senno-mõisas.
24. Lihhola-liinnas 3 päwa.
24. Jõhwiis 2 päwa.
24. Willandi-liinnas 2 päwa.
24. Wörro-liinnas.
Perno-liinnas, Esmaspään
enne Mihkli-päwa 2 p.
26. Talliinas 3 päwa.
29. Karkverre-liinnas.
29. Kestastes 3 päwa.
29. Keila kirritu jures 3 p.
29. Tarto-liinnas 3 päwa.
29. Mihkli-kirritu jures.
29. Waska-liinnas.
29. Wasse-mõisas.

Wina-kuu:

4. Pühhajärwe-mõisas.
4. Kollowerres 2 päwa.
5. Räppinas 2 päwa.

Kaplal, Isel Kadel pärrast
Mihkli-päwa 2 päwa.
6. Kutsniti-mõisas.

kuu päär.

6. Tarwaste-mõisas.
 3öelehtmes, nädal pärrast
 Mõikli-päwa 2 päwa.
 9. Wörro-liinas 3 päwa.
 9. Lemfali-liinas.

kuu päär.

15. Orritu-mõisas.
 15. Lustiwerre-mõisas.
 15. Weste-mõisas 2 päwa.
 22. Nisfi kirritu jures 3. p.

Tälwe-kuu:

1. Tarto-liinas 2 päwa.	15. Kirowi-Wiggala 2 p.
5. Pörawerre-mõisas.	20. Wälka-liinas 2 päwa.
10. Paide-liinas 2 päwa.	25. Wolmeri-liinas 3 päwa.
10. Wörro-liinas 2 päwa.	25. Willandi-liinas 3 päwa.
10. Mustwees.	

Jõulu-kuu:

5. Räppinas.	Merjama kirrito jures 3mal
10. Wõnnu-liinas 2 päwa.	Krist. tul. Pühhal 2 p.
10. Wõbsus.	Perno-liinas, Esmasp. ning
16. Paide-liinas 2 päwa.	Teisp. pärrast 3 Kr. tul. P.
	19. Reblastes.
	27. Wälka-liinas 10 päwa.

Jagat aastal 25., 26. eht 27. Jani-kuu päwal, jeddamõda kui lohto polest ette teada antakse, on Tallinnas toom peal lohti hewis hooste näitus ja pärrast jedda hooste rannu katsumine. Kellel teige parremad siin kubermangus lastwatatud hobbojed on, sawad a u p a l l a. Eene lojo-minnemist wõiwad kes himmustawad hobbojed müa, osta eht wahhetada.

Kubermango lohto käsjo järrele ei olle lubba, ei Laupä-wal egga Pühapäwal lata piddada, waib, kui nenda juhtus, peab jedda teise nädala esimesel argipäwal petama.

Lugemised.

1. Kaks Rentnikku.

Kes teisele püüab kahju teha, selle oma kätte tuleb see jälle tagasi.

Ühes üksikus kohas, ilusa kase metsa wahel elaswad kaks rentnikku. Ühe elukoht neist oli, linna poolt tulles, paremat kät tee ääres, kes, nõnda, kui kõigest tema maja ja põllutööst igauks wõis näha, hoolas ja usin mees oli; iga homiku oli ta wara ülewel ja õhtu hilja läks ta magama, ja ühelgi päawal ei lastnud ta käsfi wedeledees riippes seista. Jialgi ei unustanud ta homiku, õhtu ega jõomaajal Jumala sõna pruukimatta.

Tema naaber, pahemat kät tee ääres, lastis ühe päawa teise järele, kuidas kätte juhtus, möödaminna, hulkus ühest kõrtsist teise, ega hoolind oma maja töödest suuremat ühtigi. Ja et ta asi selkombel mitte edasi ei läinud, nõnda kui tema naabril, kes usinuses ja korrapäraselt oma töösid ja asju toimetas, oli ta täis kadestust tema wastu ja katsus iga wiisi

temale kahju teha. Üksford oliwad heinaajal väga sandid ilmad: vihma sadas igapäev ja ei saanud keegi heina teha, ehk küll aeg täieste käes oli. Viimaks ometi pööris tuul õhtu poole ja taewas hakkas selgemaks minema, et paremat ilma oli oodata. — Paremat kät rentnik ruttas kohe niitjaid palkama, kust aga arwas saada olevat ja lubas neile head palka.

Teine rentnik aga ei olnud ilma muutmist tähelegi pannud; ta istus Toru kõrtsis ja neelas seal topsi topsti järele kurgust alla ja wahete wahel pudeli õlut takka peale, et kui õhtu hilja täie peaga tuurates koju tuli, t'al meelegi ei tulnud, waadata, et ilm ju ilusaks oli minemas. Esmalt homiku, kui ta oli ülestõusnud ja õue läks filmi seletama, nägi ta alles, et enam vihma ei sadand. „Sünniks nüüd küll ka heinamaale niitma minna,“ pomises ta iseeneses, „kahju, et mul abilisi tellitud ei olle!“ Kui ta alles nõnda mõtles, tuliwad naabri õhtul walmistellitud töörahwas, wikatid õlal, rõõmsa homiku lauluga mööda teed edasi ja pidiwad praegu temast mööda minema naabri maja poole ja laulsiwad ikka edasi, kus parajalt need sõnad kõlasiwad:

„Sa õnnistamist küllwad
Nüüd kõige ilma peal;
Mis elab ja mis liigub,
Kõik ärkab unest teal. n. t. j.“

„Pidage natuke kinni!“ hüüdis rentnik, „kus te läh'te?“ „Teie nabri Andresele „Villegu“ heina niitma,“ wastasiwad töörahwas. Seda kuuldes mõtles rentnik iseeneses: „Dot', oot', Andresele tahan seekord kena pusti teha, mis t'al mäletada annab,“ ja hüüdis siis walju healega: „Kuulge, rahwas! minu juures on ka tööd saada; mis mo naaber palka annab, seda annan mina ka ja weel 15 kopikat igaihele rohkem! — Arge mõtelge enam ühtigi, — tulge aga, tulge!“ Töörahwas, wõi päilsed mõtle siwad ja ütle siwad isekeskes: „Ega see ka paha ei ole: töö on üks aga — raha on parem!“ Kuida mõeldud, nõnda ka tehtud: kõik pöörsiwad ümber ja läksiwad rohkema palgalubaja tööle. Üksainus, üks waene lest naene üksi ei läinud mitte nendega, sest ta mõtles: „ma olen küll waene lest ja lähetsiwad need rohkem patutud kopikad hädaste tarwis, aga ma olen ometi ju lapsepõlwes koolis õppinud, et peab sõna pidama ja töt rääkima, sest tõsidus kestab igaweste ja õigus on parem kui ülekohus, see 'pole aga koguni õige, midagi lubada ja pärast waleks jätta.“ Nõnda läks tema ainu-üksi paremat kät talusse, kui teised pahemat kät pöörsiwad ja tulli „Villegu“, kus rentnik Andres oma kahesulasega juba oliwad niitma hakkanud. Kuidas pani aga rentnik imeks, kui nende kahetsast, keda ta õhtu

tellinud ja kes kõik kindlaste lubanud, nüüd aga see lest naene üksi tuli. Kui naene asja lugu oli rääkinud, ütles rentnik: „Sest ei pea sulle mitte kahju tulema, et sa sõna pidanud.“ Selle peale hakkasivad kõik suure rutuga tööle ja see lest naene oli veel kõigeagaram, sest tal oli hea terwis ja tiidimatta meel ja mõtles see peale, mis Saalomon ütleb: „Töötegiel on uni magus ja unustab oma muret tööd tehes.“

Kui rentnik tema usinust nägi, mõtles tema: „Selle waese lese naesele tahan täna rõõmu teha, kelle sarnast ta ammugi 'pole tunda saanud ja minu naaber, salatol, peab see läbi ka sest magu tundma, mis ta minu vastu täna tempu teinud; nõnda võin kaks kõrbest ühe lopsuga lüüa.“ Kui õhtu tuli, andis ta temale ühe täie Radrina rublatüki ja ütles: „See on selle eest, et sa amuse oled sõna pidanud; mine nüüd ja räägi seda ka teistele.“ — Seda käsku 'poleks küll tarwis olnudke, sest naene tegi seda suure rõõmu pärast ju muidugi. Ta jooksis teise rentniku töörahwa juure heinamaale, kes ju õhtule hakkasivad tulema ja näitis neile oma haljast kulli, mis ta täna saanud oli. Seal ütlesivad töörahwas üksteise vastu: „Eks meile lubatud, et nii palju, kui naaber Andres palka annab, saate minu käest ka ja 15 kopikat veel rohkem?“ — Selle peale

läksivad kõik üheskoos rentniku juure ja nõudsiwad temalt tõutuse täitmist. Rentnik aga puhkes täie suuga naerma ja ütles: „Olete te' peast hullud, wõi mis, et teie peale rubla pääwapalka tahate? Kes seda enne on kuuln'd wõi näin'd? Teie saate seatud pääwapalka ja 15 kopikat igaiks weel üle selle — ja sellega on lori mööda!“

„Pole õige“, ütlesiwad niitjad, „teie olete homiku teistwiisi lubanud.“ — Kui nüüd rentnik nii suurest pääwa palgast sugugi teada ei tahtnud, tuli esmalt waidlemine, pärast sõimamine, kõige wiimaks kole wandumine ja ahwardamine ja pisut puudus aga weel, et rentnikuga karwupidi kokku oleksiwad läinud. Wandudes ja kirudes läksiwad töörahwas ilma palgata koju. Siiski, aga see sedawiisi ei jäänud; n'ad kaebasiwad kohtusse ja seal mõisteti, et rentnik pidi igaihele Radrina rublatüki ja 15 kopikat peale selle maksma. — Nüüd ta alles nägi, et kes teisele püüab kahju teha, selle oma kätte tuleb see jälle tagasi.

Jah, kes tegi? Ise tegi. —

2. Õiglase kättmaksmine.

Kaske wettind puukimp selgas, ise wärisedes ja lödisedes kange saju ja külma pärast, tuli wana

kalamees Siimon metsast tagasi. Väsinud, tuius ta oma koormaga kitsast jalgteed mööda edasi ja tahtis praegu jäägri Hindriku majast mööda minna, et üle jõe silla koju pöörata.

„Pea finni!“ hüüdis jääger ja jooksis hirmsa wande ja kisaga wanamehe järele, „kust sa wana waras need puud oled wõtnud? — Need on minu omad!“

Wanamees ehmatas. „Need puud ei ole mitte warastatud,“ fogeldas ta.

„Ära waleta, wanamees,“ ütles jääger, „eile alles raiusin ma ülemal metsas puud ja panin sinna hunikusse; sealt oled sa neid toonud; too aga need siia!“

„Mina olen neid metsast maast korjanud, nõnda kui õigus ja luba on,“ wastas Siimon.

„Sa waletad wana halpea!“ ütles jääger, „too aga puud siia!“ —

„Teie näate ju,“ ütles wanamees, „et need ei ole raiutud puud, waid aga maast korjatud wettind tombud ja kuiwand oksa tükid, mis tuul maha ajanud.“

„Mind ei sa sa oma walega petta;“ karjus jääger, warastand oled sa neid jah!“

Seal kiskus ta puukimbu ilmaarmuta wanamehe seljast ära ja wiskas ülewelt silla pealt alla sügawa jõkke, laenete mängiks. „Nüüd on see riid

otjas,“ ütles ta hirwitates ja läks toredaste sammudes koju. Wanamees waatis märja filmadega takka järele ja pööris siis õhkades ja kurwa meelega koju minema.

Õhne päawa pärast läksiwad ilmad sojemaks; lumi hakkas sulama, wesi hakkas jões tõusma ja jääd lagunema. Suure wäe ja jõuga wiis wesi suuri jääpankasi edasi ja kiskus kallastelt puud, palka, laudu ja mis aga kätte sai ja wiis neid suure mürimise ja kohinaga alla poole. Suured jääpangad ajasiwad hirmsa wäe ja jõuga üksteise peale ja täitsiwad altpoolt jõe põhjani täis, aga ikka tuli uusi hirmsa raksumise ja kohinaga wahutates takka peale, mis määratuma taimi wee ja jäädele ette kaswatas, mis läbi wesi peal pool hirmsaste tõusis.

Seal tuli ülemal nimetatud jäägri poeg Willem linnast ja tahtis fillast üle minna. Aga hirmsa suure wee ja jää pankade pärast, mis silba wastu pörutasiwad, et see wabises, hakkas ta kartma ja wärisema ja ei julgend silla peale minna. Wana Siimon, kes sel korral jõe kaldal oma paati parandas, andis taale nõu, mitte oma liia julgusega enesele meelega kahju teha, et nõnda, kui praegu, surma ja elu wahel, hakkaks üle silla minema. Aga Hindrek aga waatis seda lugu kottu pealt ja nägi

kuidas poeg ei julgend üle tulla, pealegi Siimona keelu pärast. Seepärast karjus ta suurelise healega: „Tule ruttu üle! ega sild so all ära ei lagune. Jumal teab, mis see wana tülitseja sulle weel hakkab ette lorisema. Tule üle!”

Pois jooksis silla peale. — Pank panga järele lõiwad hirmsa mürtsamistega wastu tõikawat silda. — — Weel üks mürts; juba hakkas sild wauma. — — Weel üks. — — Seal tuskus sild müri-
nal alla jõe ja pois ka ühtlase. Ta isa jooksis nüüd ka silla otse, karjus ja mõiras hirmu ja ahastuse pärast kui lastud karu — aga mis see aitas! Wana Siimon karjus ja hädadles omalt poolt. Hirmsas surma hädas ja kartuses hulus ja karjus pois jões, kus ta ühest jääpankadest pool-
lekmurtud silla palgist, mis lõhutud silla ja sinna taha kogunud jääpankade wahel teist otsapidi oli pidama jäänud ja iga filmapill ahwardas kange weewoog teda alla hirmsa hukatuse hauda jääpankade wahel purustada tiskuda. — Eht küll pois karjus ja appi hüüdis, kes mõis seal aidata?! Ilma nõuta jooksis isa kaldal edasi ja tagasi, trampis jalgu wastu maad, karjus ja ringutas kassi omas suures ahastuses. Kuidas mõis ta loota, et see waene kalamees, kellele ta kord nii suurt ülekohut teinud, seda õnnetumat mõtaks peasta?

Alga ennäe! wana hõbewalge peaga Siimon targas südamikult oma paati ja sõudis kõigest jõust kangest woolawast weest ja jääpankadest läbi silla palkide wahel, tiskus pois kangest weewirust wälja ja tõi õnnelikult isa kätte kaldale.

„Siin annan ma sulle sinu poja tagasi,” ütles tema nii lahke ja armsa healega, et isegi kiskja hunt see läbi oleks mõinud taltsiks jääda; „waata, tema on priist ja terve, muud kui aga weel natuke ehmatanud.”

Hindrek ei julgend häbi pärast filmigi ülestõsta ja seisis sõnalausumata auusa wanake ees.

„Anna mulle andeks, wahwa õiglase wanamees!” ütles ta wiimaks liigutatud südame ja healega ja pisarad tungisid filmist wälja, mis otsegu tahtmata tema koreda palgede peale langesid; „anna mulle andeks seda suurt ülekohut, mis ma sulle teinud!”

„Mis ma pean sulle andeksandma?” küsis Siimon sõbralikult. „Eks ma ole sulle küll juba kättemaksnud?”

„Heategemine on siis sinu kättemaksmine olnud, selle eest, mis sa minu poolt kurja kannatanud, auuwäärt wanake? — — — Jumal! kas õiglase nõnda kättemaksab?”

Eugeja, mis sa arwad sest loust?

3. Kuidas üks mõlder ükskord wiimist kohut ja surmude ülestõusmist seletas.

Ühel missiooni pühal wiibisivad mõningad õpetajad, kiriku wöölmõldrid ja muud Jumala riigi armastajad mehed pärast jumalateenistust ühtekokku ja rääkisid ühest ja teisest, kuidas Jumala riigi väljalautamise poolest lugu paganate seas on. Ja nõnda läks jut edasi ja ikka edasi ristirahwa peale — et — ehk meie küll kest ristirahwa seas elame, siiski meie seas veel ristitatud paganaid veel väga palju on. Seal hakkas üks mõlder nende seast kõnelema:

„Mina istusin ükskord ühes koosolikus oma sõbraga. Kui esimised ja tarvilisemad asjad olid wad äraräägitud, tuli minu sõbra tuttav, üks peenike ja amustatud härra ja istus ka meie kõrwa.“ „Kas olete juba kuulnud,“ küsis tema, „et eile õhtu meie sõber M. on ärasurnud? Ja koguni äliste. — Rahju selle mehe pärast! Oli üks ammuwäärt ja usin ametmees ja armas jeltfiliite“ — ja nõnda läks kõne veel natuke aega edasi, kunni wiimaks waljuma healega lõpetas: „Noh, tema on ka amufaste elanud ja omaft elust rõõmu mait-

senud — ja ta on väga diete teinud, sest kui meie ükskord surnud oleme, siis on ju kõik otsas.“

„On kõik otsas?“ — küsisin mina, „arwate teie tõeste, et siis kõik otsas on?“

„Ah,“ wastas tema naerdes, „teie surete ka ses wanas ebauskus? Mis peaks meil pärast surma siis veel teha olema? Kuidas puu langeb, nõnda ta jääb!“ — —

„Wäga tõsi,“ ütlesin mina, „kuidas puu langeb, nõnda ta jääb — aga ärge pange pahaks, kui teie nende sõnadega näidata tahate, et pärast surma kõik otsas on, siis ei ole teie seda asja veel õigel wiisil järelewaatnud, sest see arwamine passib selle asjale, just kui rusikas filma peale. Waadake,“ ütlesin ma edasi, „mina pean oma mõldri ameti kõrwas ka ühtlase puude kauplemist, seal ostan siis sagedaste tüki wiisi metsa ja lasen puud maharaiuda, — seal olen ma siis mõnikord nende mahalangenud puude juure seisma jäänud ja iseeneses mõtelnud: Kuida puu langeb, nõnda ta jääb, ükski ei seis enam üht aastat ega pääwa omal kohal, ükski ei kaswa enam jämedamaks ega kõrgemaks, ei lähe enam paremaks ega pahemaks; paremat, kui n'ad furd on, ei wõi neist enam saada; — aga, armas härra, niilud ei ole nendega veel ammugi asi otsas, waid tuleb alles päris otsus kätte;

nüüd lähen mina ühe puu juurest teise juure ja ütlen: „Sest pittkalt sirgest kuuhest siin saab hea hoonehituse palk, sest männast seal muud tarvidust j. n. e. aga see ja see lep ja kadakas, mis siin maas, ei kõlba kuhugi muu tarvis, kui aga tule puuks! — Nüüd mõistate teie küll, kuidas ma sest asjast arvan.“

4. Hirmus torm ja Luteruse laul.

Kord oli hirmus kange torm ja ränk sadu. Kange tormiga tõusis mere wesi hirmsa kiirusega, 7 kunni 8 jalga pärisarust kõrgemale; mere äärsed põllud ja heinamaad olivad hoopis wee all kadunud ja wanad saea aastased niinepuud saiwad juurtega maast üleskiistud. Laewad saiwad puruks lõhutud ja waufiwad alla mere põhja, kellest aga siin ja seal weel mõni mast weest wälja paistis. Tammid ja sillad saiwad rifutud. Surnud, elumaja asjad, kõik läbisegamini saiwad kange weelaenetest suure wäega edasi aetud, majad ja hooned ärawiitud ja loomad ärauputatud.

Seal istus Niiuigeni saare peal, lõune pool otjas, üks isa oma naese lastega, sel kardetawal ja rasfel ajal omas tuakeses. Kui suur wõis nende hirm olla! Inimeste poolt ei olnud sugugi abi

loota, sest kalameeste paadid oli torm ärawiitud ja igahel, kes weel elas, oli ses suures hädas iseenesega küllalt tegemist. Hukatus ruttas ikka enam ja enam lähemale ja hirmsad weelaened wõlasiwad suure wäega. Wiimaks, sest hirmsat häda, kus surm otse filmade ees seis, hakkas see usklik perekond Zumala abi peale lootes, laulma:

„Meil' tuleb abi Zumalast,

Kes ikka wägew olnud n. t. s.“

Ja imet — — see oli otse kello 10-ne ja 11-ne wahel — Reiknädalal, 13-mal Talwe-kuu pääwal — seal tuli abi ülewelt. Jesanda ingel oli leeri nende ümber üleslõõnud, kes teda kartwad ja teeniad waimud olivad neile hoidjaks läkitatud. Seal läks tõeks, mis nemad praegu olivad laulnud:

„Ja peastab hädaft wägewast,

Wis meie peale tulnud.“ —

Wesi ei tõusnud enam kõrgemale, waid hakkas alanema, ja rõõmu ja tänuga, n'agu üksford Noa pärast wecuputust, kiitsiwad nemad Jesandat tema armulise abi eest.

5. Kuld-tukat ja wask-kopik.

üts mõistukone.

Ühes rahategemise majas, kus kuldrahad, hõbe rublad, vähemad hõbelipakad, kui ka wask-rahad

walmis walatasse, olivad otse üks kuld=tukat ja wast=kopikas walmis saanud. Seal hiilgasivad niid mõlemad laua peal teine teise kõrwas, kui hele päike aknast nende peale paistis.

Seal ütles tukat kopika wastu: „Sina tühipaljas! mine minust eemale! Sina oled aga alwast waseft tehtud ja 'pole wäärt, et päike so peale paistab. Pea saad sa mustaks ja näutumaks saama ja saad ühegi lugu pidamatta kuhugi maha jääma ja sinna paika ilma kasuta hallitama, et ükski sinust ei sa hoolima. Mina aga see wastu olen kallimast kullast. Seepärast saan mina kaugele maailma maadesse reisima ja suurte härrade ja isandate kallis kujurutes ja taskudes aset leidma. Mina saan suuri asju korda saatma ja wiimselt weel Keisri krooni külges hiilgama.“

Sealsamas rahategemise tuas magas wana tark hal kas ahjupingi peal. Kui see seda kuulis, silitas ta järelnõteldes habet, pööris teise külje ja ütles iseeneses: „ümber pöördud on ka midagi wäärt.“

Ja nõnda sai ka mõlema rahatükkide lugu ümberpöördud ja läks just teisipidi sest, mis tukat rääkinud.

See sai ühe ihnuise rikka kätte, kes teda omas

rantud fastis teiste tema wääriliste hulkas lastis wedeleda, ilma et t'ast kellegil kasu oleks olund. Ja kui ihnuus märkas, et ta pea pidi surema, mat-tis ta kõik oma raha sügawasse maa sisse, et see kellegi inimese kätte ei saaks, ja seal magab uhke kuld tukat tänapäewani, on mustaks ja näutumaks saanud ja kellegil ei ole t'ast kasu.

Wastkopikas see wastu pidi laialt maailmas ümberreisima ja suure auu sisse saama; see sündis nõnda: esmalt sai teda ühe waese õpipoisile palgaks antud, see wiis teda koju, ja et see hiilgaw kopikas tema pisukesel üle suurt rõõmu tegi, kinkis ta seda temale.

Laps jooksis sellega aeda, emale näitama. Seal tuli üks waene haige kerjaja longates ja palus tükki leiba. „Mul ei ole,“ ütles laps. „Siis anna mulle üks kopikas, et ma natuke leiba wõin osta,“ ütles kerjaja.“ — Ja laps andis temale selle kopika.

Sealt läks kerjaja pagari juure ja tahtis naela leiba osta. (Veib oli sel ajal odaw.) Kui ta parajalt poelana ees seisis, tuli üks wana tuttav, teekäia riidis, mantel selgas, kep käes, reisikot selgas, uksest sisse ja andis lastele, kes poelana ees seisivad, kenaid püha ja waga meeste piltisid,

mis eest lapsed raha tema karbi sisse wistasiwad, mis ta käes hoidis. Kerjaja küsis: „Kuhu teie reisite?“

Teekäia wastas: „Mitu sada penikoormat kaugele, Jeruusalemma linna, kus meie armas Isand on käinud, õpetanud, kannatanud ja surnud. Seal tahan ma tema haua juures palwet teha ja siis oma wenna lahti osta, kes Türgi Sultani käes wangis on. Seks korjan ma raha selle karbi sisse.“

„Siis wõta ka minu weering selle tarwis,“ ütles kerjaja, ja andis selle kopika, kelle eest ta praegu leiba tahtis osta, selle teekäiale ja tahtis tühja kõhtu kannatates niisamuti kui tulnud, jälle äraminna; aga pagar, kes seda kõik oli näinud, tinkis temale selle leiba, mis ta oli osta tahtnud.

Nüüd käis see teekäia mitmest maast läbi, läks laewaga üle maadewahe mere ja tuli suure Jeruusalemma linna. Seal tegi ta esmalt Kristuse haua juures palwet ja läks siis Türgi Sultani juure, kes tema wenda wangis pidas. Ta pakkus sellele suure hulga raha, kui tema wenda lahti lasteks. See aga ei olnud sellega weel rahul, waid tahtis weel enam saada. Siis ütles teekäia: „Enam mul ei ole, kui see wafkopikas, mis mulle

üks waene kerjaja armu poolest annud on, siis ole sina ka nii armuline kui tema, ja see waf-tükk saab sulle seda head tasuma.“ Siis halastas Sultan tema peale, lastis tema wenna lahti, wõttis selle kopikatüki wastu ja pani seda oma põuetasku, ega mõelnud pärast enam selle pealegi.

Seal sündis, et Keiser Jeruusalemma linna alla tuli, Sultaniga sõdima. See pani omalt poolt wapraste wastu oma sõdawäega, et Keiser wõitu ei saanud. Ükskord aga trehwas üks waenlastest lastud wibunool otse wastu Sultani rinda, aga põrkas tema riidet wastu tagasi, et midagi kahju ei teinud. Sultan pani seda asja imeks ja kui pärast sõda hakkas järele waatama, siis leidis, et teraw noole ots just selle kopikatüki kohta oli trehwanud, mis tema põue taskus oli, ja nõnda teda surma eest hoidnud. Nüüd pidas Sultan seda kopikast suure auu sees ja lastis seda kuldkeega oma kõwera saabli pära külge kinni panna. Hiljem aga sai Sultan Keisrist wangi wõetud ja pidi oma saabli käest äraandma. Nõnda sai saabliga ühes ka see kopikas Keisri kätte.

Kui see ükskord laual istus ja parajalt täit wiinapeekert käes hoidis, et seda tahtis tühjeendama hakata, ütles tema prõua, et ta heameelega kord

Türgi saabelt näha tahaks. See sai kohe toodud, ja kui Reiser seda prouale näitas, kullus see kopikas, mis kuld kee otsas rippus, wiina peekrisse. Reiser wõttis, enne kui jooma pidi hakkama, seda peekrist wälja. Kui ta aga seda ligemalt silmas nägi ta, et see wiina sees oli täieste rohiliselt läinud. Sest tundsiwad kõik, et kihwti wiina sisse oli pandud. Üks kuri teener oli seda teinud, et Reiserit tappa tahtis. Teener sai surma mõistetud. Wast-kopika aga lastis Reiser oma krooni sisse panna.

Mõnda on see wast-kopikas üht last rõõmustanud, ühe kerjajale leiba saatnud, ühe wangi lahti peastnud, ühe Sultani surma haawa eest hoidnud ja ühe Reisri surmast peastnud. See eest on ta Reisri krooni sisse pandud ja on ehk praegu alles seal, kui seda näha saaksime. Kuld-tukat aga määgab auutumalt mulla-aufus. — Kas nüüd on otsas? Ja muidugi! Aga mis kasu sest jutust saab? — Ma mõtlen, et ikka ka natuke, kes tahab järele mõelda. Mõni inimene on väga suureline ja uhke oma ilu, auu, rikkuse ja mõne muu annu pärast, kiidab ennast, laidab teisi. Aga Jumal paneb suureliste wastu, ja alandlikkule annab ta armu.

Küll mõni põlgab põllumeest,
Kes peastab teda nälja seest.
Küll mõni tööd teeb laisa heaks,
See laisk weel teda sõimab seaks. —
Küll mõni — kes kõrk eluteel,
Wiib kuu kõrtsi pandiks weel. —
Ei te ta kellegile head,
Waid laiskleb, loidib oma pead.
Kes aga hoolas, alandlik
Sell' on ka Jumal armulik.

6. Silm ja süda.

Silmast paistab süda wälja,
Mõtleb keegi head ehk kurja;
Hoolast teise silma waata,
Wõi ka südand näha saada.
Mõne sõnad palju petivad —
Silmad õigust ülesnäitwad.

7. Ajawiiteks.

„Oh fina kallid aeg!“ hüüdis üks maamees,
kui teda kahetja sülla sügawusest merest wälja

tõmmati, kuhu ta paadist oli kukkunud ja kel mudased sukkad jalgas olivad, nääte, kuidas ma mere põhja läksin, et muda aga taga!" —

"Kas tead, Hans," ütles härra oma wana kühja wastu, "et meie wana tark tohter surnud on?"

"Ei see wõi olla," ütles Hans. "Ja miks mitte?" wastas härra, "ta on just täna homiku ärasurnud, — mulle tuli sõnum!" — "Ei see wõi olla," ütles Hans, "et niisugune tark tohter wõis ärasurra!" —

"Aga, kui ma ärasuren," ütles keegi, kel seitungid ja juturaamatud kolm kord armsamad olivad, kui piibel ja laulu-raamat, "siis ei sa ma enam seitungi lugeda ja — see oleks hirmus igaw!"
